

SOČA

Izhaja trikrat na teden v šestih izdankih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdaje opoldne, večerje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane iz uredniških izrednih priloga ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta	6, 60, 3-30
četrť leta	3, 40, 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do predklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na sredo bres dopolnje naročnine se ne oziroma.

Oglašje in posameznice se računijo po polt-vrstah, do tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drže po prostorn. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglašov odklanjamo vsako odgovornost.

se nahaja v Gosposki ulici ..
Z urednikom je mogoče govoriti.
12. dopoldne ter od 2. do 5. popo.
in praznikih od 9. do 12. dop. u.
se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorica.
Dopis naj se pošilja le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošilja le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Po zasedanju deželnega zbora.

II.

Velika bol je morala pretresti srce vsakega rodoljuba, kdor je čital znamenito brošuro »Kmetijske razmere na Kranjskem« iz peresa gospoda Gustava Pirc, ravnatelja c. kr. kmetijske družbe kranjske, in dvojna taka bol je morala presuniti srca rodoljubov v naši deželi, kajti pri nas je mutatis mutandis ravno tako kakor na Kranjskem, v gotovih ozirih pa še slabše. Naš kmet propada in se zadolžuje, pomoči pa ni od nikoder. Ni prave pomoči, da bi mu segla pod rame pri obnovljanju vinogradov, pri sadljeriji, pri živinoreji, pri mlekarstvu, pri razpečevanju raznih pridelkov, zlasti sadja itd., ni niti približno take pomoči, kakoršna bi morala biti v naši deželi glede kmetovanja na sploh ter glede na položaj, v katerem se nahaja.

Da ni tega v taki meri, kakor bi moralo biti, da se »podpira« nas mačehovski, in po navadi le v največji sili, za to je več vzrokov. Tako opomaganje mora izhajati od dveh strani, od strani v tako svrhu poklicanih činiteljev pa tudi od strani nas samih.

In prav ta zadnja stran je jako slaba. Goriški Slovenci smo bili le preveč navajeni molčati ter lepo pohlevno sprejemati z velikim poklonom in večno hvaležnostjo, karkoli se je dalo v deželni hiši ali po c. kr. palači. Iz nas samih je bilo tekom zadnjih desetletij veliko premalo, da ne rečemo skoro nič inicijative za dela na gospodarskem polju. Že desetletja stoji pri nas v našo škodo v prvem ospredju medsebojna politika, osebno obiranje in pa preiskušavanje ljudstva, ali je dosti verno ali ne, da bo moglo na prvo sedeže v nebeškem kraljestvu. Tako delovanje nas je obračalo od delovanja za neodvisnost od Lahov in od delovanja za gospodarsko povzdigo našega dela dežele. Šele koncem zadnjega desetletja se je

bilo začelo obširneje misliti na to, da je zadnji čas, storiti korake, da pridemo do one politične veljave v deželi, katera nam pritiče, ter da dvignemo gospodarstvo kolikor mogoče visoko. Pričetek takega dela s skupnimi močmi je bil tu, ali prišle so vmes reči, ki so nas razdvojile. Klerikalizem se je vcepil med goriške Slovence ter nas razdvojil v dva tabora. V enem stojijo nazadnjaki, ki so zadovoljni s status-om quo, ki se ravna po vzgledu lahkomisljenca, da bo že kako, ali tako ali tako, kakor Bog hoče, in ki ne smatrajo za potrebno, pobrigati se, kako bi se rešil naš kmet onih težkoč, v katerih se nahaja. Njim je ljudstvo »dobro ljudstvo«, ker jih uboga in jih redi, kajti drugače bo »ferdamano«, kakor so znali z zlorabo vere in cerkve oslepariti isto v svoje posvetne egoistične namene. Tej stranki je kmet dober le pri volitvah in pri dajanju denarju in vina, drugače pa ga ne poznajo.

Prav v nasprotju s to stranko pa stoji naša narodno-napredna stranka, ki vrši dalje tuintam vspešno svoje načrte na gospodarskem polju, v kolikor jej je to mogoče. Naša stranka si je zapisala na prapor delo za ljudstvo z ljudstvom. Imela je namen, poslati v deželni zbor deset mož, katere bi prevečal le en duh, to je duh osvobojenja goriškega Slovence izpod laškega jarma in pa duh povzdige kmetijstva ter obrti in trgovine. Podprti ob ljudstvo, poučeni natančno o kmetijskih in drugih potrebah, brigajoč se za splošni napredek, bi bili gotovo tudi vspešno delovali; preobrnili bi bili stari šlendrijan po deželnem zboru in odboru ter uvedli v zbornico pravo parlamentarno in gospodarsko delo, kakor tiče naši deželi. Približavali so se časi, v katerih minejo za nas suha leta — ali zgodilo se je, kar se je zgodilo. Večina volilcev se je še bala za svojo dušo, da ne bo pogubljenja, ako voli drugače, nego ukaže politikujoči nunc, ki ob volitvah ni

imel časa biti duhovnik po Kristusovem nauku, marveč je bil le političen agitator, ki se je pregrešaval nad našim ubogim prevrnim ljudstvom v svojo korist, v svoje posvetne namene.

Žalostna je ta stran v naši politični zgodovini, ali upati je, da se ljudstvo kaj nauči ter da mlajša generacija se ne bo dala več tako izdatno slepariti z vero in cerkvijo, kakor se je sedanja. Kajti posledice bodo britke. Zadnji čas je bil, da se začne na naši strani resno delati, ali namesto tega je poslal naš kmet v deželni zbor večino, ki hlapčujo našemu velikemu nasprotniku dež. glavarju po eni strani po drugi pa se naravnost norčuje s prizadevanji narodno-napredne stranke, pa naj se to dotikajo še tako vitalnih naših reči.

In kakor so pričeli, tako pojde naprej. Slovenska večina je brez programa, brez načrta, brez vsake volje, pobrigati se resno za kmeta in njegovo koristi, toliko pridnejša pa v gonji proti napredni stranki ter hlapčevski udanosti danes vsegamočnemu dež. glavarju. To že vidimo in bomo videli menda v vedno večji meri.

Dà, dà, tako je: Od katerekoli strani ogledujemo zapričeto delovanje deželnega zbora, od povsodi nam pride nasproti suho dejstvo, da je nastopila za našega kmeta, trgovca, obrtnika, delavca — doba šestih suhih let.

Glas iz učiteljskih krogov o predlogu posl. dr. Treota glede pouka v kmetijstvu.

»Učit. Tovariš« je priobčil dne 1. t. m. dopis, došel mu od predsedstva tolminskega učit. društva. Dopis, ki se peča z znanim predlogom poslanca dr. Treota, slove:

V seji našega dež. zbora goriškega dne 17. julija t. l. je stavil g. poslanec dr. Treo sledeča predloga: 1. Visoka vlada se pozivlja, da preosnuje obligatoričen pouk iz kmetijstva za učit. pripravnike; 2. da uvede v višjih razredih ljud. sol, kakor v nadal. tecajih

Hans. »Ako umre, pa me jutri obesijo brez vsake sodbe«.

In lasje so mu stopili od strahu po koncu na glavi.

Ni bilo pomoči. Hans poišče čim najurnejše ključ, da ž njim odpre past, toda to ni bilo tako lahko, kajti ovirala ga je spalna sukna gospodične Neuman. Treba jo je bilo nekoliko odgniti in... navzlic vsemu sovraštvu in strahu se ni mogel premagati, da ne bi obrnil svojega pogleda na zala, kakor iz mramora izklesane noge svoje sovražnice, osvetljene od bleska rudastega meseca.

Lahko si je bilo domisliti, da se je njegovo sovraštvo spremenilo sedaj v pomilovanje. Urno odpre past, in ker se gospodična še ni ganila, jo vzame v naročje ter jo urno odnese v njeno stanovanje. Potoma je začutil v sebi kes. Na to se vrne domu, a vso noč ni mogel zatisniti očesa.

Drugega dne se je gospodična Neuman pojavila pred svojo štacuno, da bi popevala: »Dočmen, Dočmen, Do-Dočmen.« Nemara jo je bilo sram, nemara pa je celó kovala osveto.

Pokazalo se je, da je kovala osveto. Zvečer istega dne je urednik »S. W. Reviev« pozval Hansa na boj s pestjo in takoj pri početku boja ga močno pobil na očesu. Hans pa, priveden s

ljud. sol kmetijstvo z ozirom na krajevne razmere kakor učni predmet.

Predlogoma samima nočemo ničesar očitati, da-si je drugi, rekli bi, brezpredmeten, ker je kmetijstvo itak obligaten učni predmet v naših nadaljev. tecajih. Pač pa imamo marsikaj odločno ugovarjati proti načinu utemeljevanja dotičnega predloga.

V utemeljevanju svojih predlogov je rekel g. dr. Treo med drugim: »Ni treba se mi pomisljati, ako trdim, da naš kmet nima praktičnih učiteljev. O svojem času, bil mu je učitelj ta ali oni posameznik — in danes je to isto tako: organskega pouka iz njegove stroke pa pogrešamo popolnoma. — V tej zadevi gre le en glas po deželi — da naš učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi in da bi poklicano ali iz proste volje moralo doseči v drugačnih odnosajih čisto druge vspehe«.

Potem omenja, da se učitelji na učiteljskem v Kopru iz kmetijstva »malo, ali recimo ničesar ne nauče« ter govori še o ferijalnih kurzih in potrebi premostitve moškega učiteljskega v Gorico.

Oglejmo si najprej neosnovano trditev g. poslanca, da »učiteljstvo tu (v kmetijskem pouku) ni kos svoji nalogi«. Ta trditev je povsem iz krte izvita in kaže, da gospod dr. Treo ne pozna prav nič dejanskih razmer v tem oziru! Brez zamere, a tako je, kar takoj dokažemo.

Na Tolminskem obstoji več mlekarških zadrug ter sadjarskih društev. — Zdaj nam pa povejte, g. poslanec, kdo je večino teh društev ustanovil, kdo jih vodi in kdo žrtvuje trud in čas ter se brezplačno muči v času, ki bi ga kravvo potreboval v počitek truda-polnega dela? Kdo prireja kmetijske poučne shode, kdo se žrtvuje v zimskih večerih, da pozno v noč poučuje kmetijstvo in praktično računstvo mladeniče, odrasle ljudski soli?

Zdaj si oglejmo delovanje ogromne večine učiteljev v ljudski soli v tej stroki! Ste li videli kedaj že naše šolske vrte, obdelane s krvavimi žulji in troški siromaka-učitelja? Niste-li opazili še nikoli učitelja, obdanega od kopice ukaželjne mladine, kjer presajajo, obrezujejo in cepijo mlada dre-

tem v obup, mu je zadal toliko groznih udarcev, da je po kratkem brezuspešnem upor padel urednik, kakor je bil dolg, na tla, klicajoč: enough! enough! (dovolj, dovolj!).

Ni znano, na kak način, vsekakor ne po Hansu, je vse mesto izvedelo za ta ponočni dogodek gospodične Neuman. Po borbi z urednikom je v Hansovem sreč znovič zibnilo pomilovanje do sovražnice in ondi ostalo zgolj sovraštvo.

Hans je slutil, da ga doleti nekaj nepričakovanih udarec od sovražne roke, in res nanj ni bilo treba dolgo čakati. Lastniki štacun prilepljajo pogostoma pred prodajalnicami razglase o raznem blagu pod naslovom »Notice«. Od druge strani je treba vedeti, da v štacunah prodajajo navadno krčmarjem led, brez katerega noben Amerikanec ne pije ni »whisky« niti piva. Kar nakrat pa je Hans zapazil, da so ljudje nehali pri njem kupovati led. Ogromni kosovi, katere si je dal pripeljati po železnici, shranjeni v kleti, so se stajali; škode je bilo za več dolarjev. A radi česa? kako? kaj? Hans je videl, da so celo njegovi privrženci kupovali vsaki dan led pri gospodični Neuman; ni pa razumel, kaj to pomeni, tem manj, ker z nobenim krčmarjem ni živel v prepiru.

(Konec pride.)

Poroka po pomoti.

Shika iz ameriškega življenja.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dolge.)

Gospodična Neuman je kar sahnala radovednosti.

»Gotovo piše kaj meni na rovaš,« si je mislila, »toda precej ko pojdejo vsi spat, pojdem pogledat, ako bi mi tudi bilo treba spreti.«

Hans, dovršivši delo, je šel v zgornje prostore ter kmalu ugasil luč. Takrat je gospodična Neuman ogrnila okrog sebe lahko spalno sukno, nataknila brezpetnjike na gole noge in zletela tje preko ulice. Dospeši do stebel solnčnice, je šla naravnost po stiezi k oknu, hoteča prečitati napis na steni. Nakrat pa so ji oči stopile iz jamic, prevrgla se je z gornjo polovico telesa nazaj in iz ust ji je privrelo bolestin: »Aj! aj!« na to pa še obupen krič: »Pomagajte! Pomagajte!«

Okno v gornjem nadstropju se je odprlo.

»Was ist das?« se je začel miren Hansov glas. »Was ist das?«

»Prokleti Dočmen!« je vrisčala gospodična, »umiril si me, ugonobil. Jutri bodeš videl. Pomoč! pomoč!«

»Tako pridem«, reče Hans.

Zares se čez trenutek prikaže s svečo v roki. Pa pogleda gospodično Neuman, ki je stala kakor prikovana k zemlji, na kar se prime z roko za bok ter se jame smejati.

»Kaj je to? To ste gospodična Neuman? Ha! ha! ha! Dober večer, gospodična! Ha! ha! ha! Nastavil sem past lisicam, pa sem vjel gospodično! Čemu ste prišli gospodična gledat v mojo klet? Naláš sem napisal na steni svarilo, da se naj ljudje semkaj ne bližajo. Kričite sedaj, gospodična; naj privró skupaj ljudje: naj vidijo vsi, da prihajate po noči kukat v Dočmeno klet. O mein Gott! kričite, toda stojte mirno tukaj do jutra. Lahko noč, gospodična, lahko noč!«

Gospodična Neuman je bila v groznem položaju. Ako kriči, prihite ljudje skupaj, in sramota je gotova. Ako ne kriči, stala bo vso noč vjeta v past in drugi dan bodo imeli ljudje kaj gledati... Pa tudi noga jo boli čimdalje bolj... V glavi se ji zavrti, zvezde se pomešajo med seboj, prikaže se mesec z zlokobnim licem Hansa: omedlela je. »Herr Je...!« zakriči sam sebi

vesca, katera razdeli potem učitelj brezplačno svojim učencem, ki so potem svojemu dobrotniku-učitelju mnogo hvaležnejši, nego — gospodje deželni poslanci? — Kaj pa dobi učitelj za ves ta svoj trud, ki ga ima še poleg svojega opravila v šoli? Od kmetijske družbe zavrnjene prošnje za podporo, iz deželne zbornice pa — brece!

Učitelj na Tolminskem, ki se peča mnogo s kmetijstvom ter se žrtvuje v vsakem oziru posebno za prospeh mlekarstva, prepustil je brezplačno svojo prostorno njivo v namen, da se bode poskušalo tu razne vrste trav in umetnih gnojil. Prevzel je tudi nalogo, sam oskrbovati vse ter poročati potem o uspehu. Misli je prositi v ta namen nekaj podpore, a se mu je takoj namignilo od merodajne strani, da bi bilo to brezuspešno. Moč čaka torej na plačilo — onstran groba. — Tovariš F. M. prosil je, da bi mu dovolil sl. dež. zbor podporo za obiskovanje kmetijske šole v Klosterneuburgu. In kaj mislite, koliko je dobil? Iz ljubezni do kmeta ter vsled želje, da bi bilo „učiteljstvo v kmetijstvu praktično podučeno“ — prešlo se je preko prošnje na dnevni red! Kje je bil oni dan g. dr. Treo?

Lansko leto priredila se je v Kasovljah na Vipavskem krasna kmetijska razstava s kmetijskim shodom. Poleg nekaterih uglednih in vrlih posestnikov bili so učitelji duša vsej prireditvi in so največ pripomogli, ne plašet se truda in stroškov, da je stvar tako lepo uspela. In vendar „gre le en glas po deželi, da učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi!“ — Učitelji so ustanovili in vodijo nad 15 vinarskih in sadjarskih društev. Učitelji v mnogih krajih oskrbujejo poskuševalne vrte in trtnice, gredo ljudstvu na roko pri prošnjah za brezobrestna posojila, robotajo pri naših posojilnicah brezplačno in vendar „gre le en glas po deželi!“

Da pa ne „pojde glas po deželi“, bilo bi umestno, da bi učitelji odslej storili samo toliko „koliko velela jim stan“ ter prepustili gospodarsko robotanje v korist nesrečnega naroda onim gospodom, ki so baje „v kmetijstvu praktično podučeni!“ Ako bi nas srce ne bolelo, ko vidimo revo siromašnega ljudstva, bi v očigled takemu plačilu res ne mogli drugače storiti. Torej, g. poslanec, ako ne zidate, vsaj ne razdirajte!

Ker nikakor nečemo nesporazumljenj z našo narodno-napredno stranko, prosimo „Soto“, da natisne ta članek. Ker menimo, da smo pisali povsem stvarno, smo pripravili, da sl. ured. „Soče“ ugodni naši prošnji!

Predsedstvo
tolminskega učit. društva.

Dostavek uredništva: Dopis slav. predsedstva tolminskega učiteljskega društva priobčujemo, vstrežaje želji, izraženi v njem, pripominjamo pa, da bi ga bili priobčili tudi v slučaju, da ga je nam predsedstvo naravnost poslalo.

Kar se tiče vsebine dopisa, moramo povedati, da so dobili naši poslanci po lanskem shodu v Kasovljah, za kateri gre nemala zasluga učiteljem, na katerem je bilo tudi govora o obravnavanem predmetu, nalog, pobriniti se za marsikatero gospodarsko reči. Med njimi je tudi točka, katere se dotika dopis. Učitelji sami tožijo gledé slabega pouka v Kopru, in kar delajo na gospodarskem polju, je več delo privatne pridnosti ne pa organičnega pouka. Iz ljudstva in izmed učiteljev samih pa je čuti glasove, da treba prav ta pouk boljše organizirati, na boljše podlago postaviti. In to je mislil tudi dr. Treo. Ni mu bilo pred očmi, kar je, marveč ono, česar ni, in tega je več. S tem da se reče, da ni organičnega pouka, se ne sme čutiti zaljenega oni, ki posvečuje svoje moči v obili meri gospodarskemu delu med ljudstvom, in to, kakor rečeno, največ s svojo privatno pridnostjo, marveč je umevno samo po sebi, da mu gre za to vse priznanje, toda o tem se ne more v glavnem govoriti, kadar gre za to, da se uvede organičen pouk, katerega pa, navzlic vsemu navedenemu, ni. Po pravem organičnem pouku mora odpasti velik del privatnega truda in po pravem organičnem pouku se mora razplesti delovanje v kmetijstvu po celi deželi in ne le po posameznih delih iste, kakor je to sedaj, ko se je zahvaliti za tako delo po večini le pridnosti posameznikov. Stvar se ne sme soditi le s svojega ožjega ali lokalnega stališča, marveč s splošnega, in ako se postavi slavno predsedstvo tolminskega učit. društva na to stališče, pa mora sprevideti, da je marsikaj neopravičenega v dopisu ter da je isti izraz neke občutljivosti, katera ni-

kakor ni na mestu; kaže pa tudi, kako težko je pri nas o kaki stvari razpravljati.

V ostalem pa nas veseli, da smo čuli tudi ta glas. Po medsebojnih pojasnilih se menda pride končno do tega, da ne bo nesporazumljenj v reči, ki je velevažna za naš kmetijski stan. Dovoljujemo si le še opozoriti slavno predsedstvo na to, da je g. Vrtovec, torej zaslužen učitelj, ki je res storil obilo na gospodarskem polju, leta 1899. na shodu „Zaveze“ v Gorici govoril o potrebi visje izobrazbe med učiteljstvom ter je tožil, da učiteljstvo v Kopru je ne daje. Med predmeti v tako svrhu je navedel tudi kmetijstvo, rekoč, da v Kopru ni ne duha ne sluha o pravi izobrazbi. Torej se je izrekel za organični pouk prav v smislu dr. Treota. Takratni glas g. Vrtoveca nam zadošča, naj ga upošteva tudi slav. predsedstvo!

Zaveza avstr. jugoslov. učiteljskih društev.

Vspored XIV. glavne skupščine Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev dne 14., 15. in 16. avgusta 1902. v Trstu.

I. V četrtek, dne 14. avgusta. 1. Ob 1/2. uri popoldne: Seja upravnega odbora v hotelu „Evropa“. Vspored: a) Poročilo o delovanju vodstva Zaveze; b) določitev poročila za delegacijo; c) predlogi in nasveti. 2. Ob 1/2. uri zvečer: Zborovanje delegacij v Čitalnični dvorani. Vspored: a) Predsednik otvori zborovanje; b) poročilo tajnikovo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev; c) poročilo računskih pregledovalcev za leto 1901. (§ 15. pos. r.); d) blagajniško poročilo; e) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. pos. r.); f) določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. a. Zav. pr.); g) določitev vspešnosti za glavno zborovanje (§ 24. Zav. pr.); h) določitev časa prihodnj. XV. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pr.); i) volitev vodstva in upravnega odbora Zaveze (§ 11. in 12. Zav. pr.); j) predlogi in nasveti.

II. V petek, dne 15. avgusta. 1. Ob 9. uri popoldne: Glavno zborovanje po vspredu, ki ga določijo delegacije, v veliki dvorani hotela „Evropa“. 2. Takoj po glavnem zborovanju redni občni zbor „Jubilejnega društva „Samopomoč“ po običajnem dnevnem redu. 3. Ob 1. uri popoldne: Banket v hotelu „Evropa“. Kuvert brez vina velja 3 K. 4. Ob 6. uri zvečer: Koncert v „Narodnem domu“ v Barkoli. (Vabilo in vspešnost se natisne posebej.)

III. V soboto, dne 16. avgusta. 1. Ob 1. uri popoldne: Izlet v Benetke, odkoder se vrnemo 18. avgusta zjutraj pred odhodom dunajskega vlaka.

Za glavno zborovanje so zglasene te-le razprave: 1. „Naše stališče“. Govori gosp. Engelbert G. ang. 2. „Naše mladinsko slovstvo“. Poroča isti govornik. 3. „Naša organizacija in nje namen“. Govori gospod Vekoslav Strmšek. 4. „Preosnova disciplinarnega zakona“. Poročevalec gospod Ivan Šega. (Načrt zakona glej v 24. številu „Učiteljskega Tovariša“ z dne 10. avgusta t. l.) 5. „Pravna razmerja avstrijskega, osobito slovenskega ljudskega učiteljstva“. Zglasilo: „Pedagogičsko društvo“ v Krškem. Poročevalec gosp. Ivan Lapajne. 6. Predlog: Zaveza naj stopi v dogovor in zvezo z društvom „Učiteljski dom v Celovcu“ in naj priredi l. 1903. svoje zborovanje v tem mestu. Zglasilo isto društvo in utemeljeval bo predlog isti govornik.

Vodstvo Zaveze.

DOPISI.

Nabrežina. — Preteklo nedeljo dne 3. avgusta t. l. se je vršil razgovor o gospodarskem položaju Nabrežine. Udeležba je bila mnogobrojna od strani gospodarjev delavcev, kmetov in vsake vrste slojev nabrežinskih in okolice.

Na shodu sta govorila o predmetu odposlanca „Narodno-napredne stranke“ gg. dr. D. Treo, deželni poslanec, in A. Gabršček. Prisostoval je shodu g. Anton Rebek, c. kr. okr. glavar iz Sežane.

Govornika sta temeljito razložila gospodarski položaj Nabrežine, bodisi od strani delodajalca bodisi delavca, posebno priporočaje, da slovenska tla Nabrežine naj bi tudi v bodočnosti ostala trdna in zvesta gospodarskemu, delavnemu in narodnemu polju.

Z jedernatim in nepristranskim govorom sta segnila globoko v srca navzočih in upa se, da shod ostane v spominu in velikega pomena za korist in napredek Nabre-

žini in okolici neobhodno potrebnega in velevažnega kamnolomskega in klesarskega obrta na Nabrežini.

Podpisano županstvo se tem potom toplo zahvaljuje za mnogobrojno udeležbo in izreka najiskrenejšo zahvalo odposlancema narodno-napredne stranke gg. dr. D. Treo in A. Gabršček, kakor tudi c. kr. okr. glavarju gospodu Antonu Rebeku za potrebni tozadevni odgovor in pojasnila.

Županstvo v Nabrežini
dne 4. avgusta 1902.

Župan:
Anton Caharija.

Domache in razne novice.

Sankcijoniran zakon. — Njegovo Velicanstvo cesar je podelil Najvišjo sankcijo od našega deželnega zbora sklenjenemu načrtu zakona glede klasifikacije nekaterih cest. — Zadnjič omenjeni sankcijonirani zakon se ne tiče hudournika Berse ampak Grajska.

Kakor poroča „Wien. Zeit.“, je dobil tudi zakon o davku na vozne listke Najvišje potrjenje.

Novi zakonl. — „Wiener Zeitung“ objavlja zakon od 22. julija 1902., tiče se popolnjenja obrtnega reda glede delavcev na stavbenih podjetjih, in zakon od 28. julija 1902. o uravnavi delavskih razmer na rezijskih gradbah na železnicah in v pomožnih zavodih železnice.

Osebnost vestl. — Za učiteljico na tukajšnji nemški ženski vladnici sta imenovani g.čni Klotilda Rubbia in Alojzija Steidl. (To sta oni dve novi mesti, radi katerih si je stekel profesor Berbuč znane ženske zasluge!)

Občinskim zdravnikom v Pazinu je imenovan dr. Ivan Letiš, rodom iz Opatije.

Na ženskem učiteljskem v Gorici — se začne novo šolsko leto 1902/1903 — 16. septembra t. l. — Upisovanje se bode vršilo in sicer na zavodu samo za I. tečaj dne 13. in 15. in na vadicah samo za I. razred 15. istega meseca od 8—12 ure zjutraj. —

Sprejemanje učencev, učenk in gojenk v više razrede ali tečaje je radi prevelikega števila sedanje zavodne mladine nemogoče.

Mesto notarja je razpisano v Labinju v Istri. Prošnje je predložiti c. kr. okrožni sodnji v Rovinju.

Shod na Nabrežini. — Na dvorišču g. Silvestra Caharija se je vršil v nedeljo napovedani shod, kateri je sklicala narodno-napredna stranka. — V „Rdečem Praporju“ je izšel poziv na socialne demokrate, naj se udeležijo shoda v obilem številu. Došel je tudi njih vodja sohr. Kopač iz Trsta. — Vreme je bilo neugodno, da so izostali delavci iz vseh okoliskih vasij; vendar je bilo poslušalcev okoli 400. — Shod je trajal nad 3 1/2 ure.

Od izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke sta prišla gg. dr. Treo in A. Gabršček. — Da bi ne bilo prepričev radi predsedništva, sta izjavila oba, da jima je čisto vsjeedno, kdo bo predsedoval, samo da je domačin in da bo vodil shod nepristransko. — Vsled tega je bil izvoljen brez ugovora sohr. Egidij Žilij, zapisnikarjem pa sohr. Martin Kosmina. Iz Sežane je došel sam okrajni glavar g. Rebek.

Prvi je govoril dr. Treo. Razvil je pred vsem narodnostno vprašanje v delavstvu in potem prešel na nabrežinske razmere, klesarsko obrt in nevarnosti, ki jej pretijo od vseh strani. — Odgovarjal mu je takoj sohr. Kopač. Hudo je prijel delodajalce ter pozival jih, naj se tudi oni združijo, kakor so se delavci, da odpravijo konkurenco. Iz vsega njegovega govora pa je donela lehkomišelnost delavskega narava, t. j. naj vso to obrt na Nabrežini hudič vzame, ako hoče, saj bo to v škodo le našim dosedanjim pijavkam in volkovom; ako pojde ta obrt v druge kraje, mi delavci zavezemo svoje „pinkelce“ in pojdemo za njo, ali pa jo prevzamemo delavci sami v svoje roke.

Za Kopačem je obsirno govoril A. Gabršček. On je najprej razložil stališče narodno-napredne stranke v delavskem vprašanju ter čital odlomke iz svoje knjižice, poslane v svet na začetku l. 1900. Na to pa je zavračal nazore in trditve predgovornika Kopača. Vsi poslušalci brez izjeme so živo sledili govorniku, ki ni ostal g. Kopaču prav ničesa dolžan. Ker se je držal strogo stvarnega stališča ter pobijal nasprotnika v fini

obliki, so ostali tihi tudi najbolj vroči Kopačevi somišljeniki, kar jim služi le v čast. Svoboda besede bodi nam vzor, ne pa terorizem po znanem klerikalnem vzorcu.

Odgovarjal je zopet sohr. Kopač. Začetek je bil manj stvaren nego — agitatoričen za demokratsko stranko. Zato je sohr. Kopač čisto napačno citoval Gabr. besede, češ: narodno-napredna stranka ni delavska stranka, zato, delavci, nimate s to stranko nič skupnega itd. — Gabršček je takoj protestoval proti temu zavijanju in ponovil svoje besede, da: narodno-napredna stranka ni ne samo delavska, ne trgovska, ne obrtniška, ne kmečka, ne veleposestniška, ne uradniška, marveč je narodna in napredna z duhom časa, ona objema v svoji sredi vse one, ki hočejo ostati zvesti svojemu slovenskemu rojstvu in zemlji itd. itd. — Sohr. Kopač je zopet trdo prijel gospodarje, govoril o zljuljavih rokah in sestradanih delavcih, torej same take lepe reči, o katerih kaj radi slišijo delavci. Na koncu sta dr. Treo in Gabršček odgovorila le v nekaj stvkih, ker se je bližala 9. ura in je bilo treba oditi na kolodvor. — Predsednik je zaključil shod z... „mednarodnim živio!“ Sodruzi so odšli, prepevaje delavske pesmi.

Shod je bil jeden najzanimivejših, kar smo jih doslej imeli. Dasi sta bili navzoči dve stranki, ki sta si stali stvarno v najostrejem nasprotju, vendar je vladal vzoren red (malenkostni prizorčki ne pridejo v poštev!). — Tu je doprinesen dokaz, da je z demokrati mogoče vsaj pametno govoriti, docim so klerikalci tako podivjani, da je to izključeno.

Solnčnik, čisto nov, mi je nekdo odnesel po shodu na Nabrežini. Predno sem govoril, sem ga odložil — in ob sklepu ga ni več bilo! Kdor ga ima, naj ga odda g. gostilničarju. A. Gabršček.

Klerikalna brezobraznost. — Govori se, da je namestništvo razveljavilo zadnje občinske volitve v — Kredu, kjer so zmagali naprednjaki v vseh treh razredih.

Te volitve so vodili sami klerikalci, ki so imeli občinske vajeti v rokah. Ko so grdo pogoreli, so našli v svojem postopanju pogreške, katere so navedli v pritožbi. Došel je v Kred komisar iz Tolmina, ki je zaslišal edino klerikalce — in na tej podlagi je baje namestništvo razveljavilo volitve.

Naprednjaki ne bodo molčali na te klerikalne brezobraznosti, marveč se pritožijo proti — nezakonitemu postopanju namestništva!

Novo železnice. — Letos se otvorijo nove železniške proge, in sicer: Trst-Opčine se tekom t. m.; Buje-Poreč dne 15. oktobra letos; Spljet-Sinj dne 1. septembra t. l. in Vipavska železnica dne 15. septembra letos; namreč ta dan je sedaj določen za izročitev te proge prometu, toda ali steče s tem dnem v redni promet, je pa še vedno odprto vprašanje, kajti prepogostoma čujemo, da se delo zavleče sedaj iz tega sedaj iz onega vzroka. Sedaj pravijo, da je predor pri Dornbergu kriv, da ne bo mogoče otvoriti jo s septembrom.

Davčni uradi, nastanjeni doslej provizorično v Glediski ulici, se preselijo koncem tekočega meseca v prostore v novi justični palači za nje odmerjene.

Podiranje preti tudi v Gorici, in sicer je poslopje kmetijske šole, sezidano pred kakimi 20 leti, tisto, ki preti, da se podere. Ko so zapazili nevarne razpoke, je šla na lice mesta komisija, katere je konstatovala nevarnost, dala poslopje izprazniti ter zapreti ulico kmetijske šole in Št. Petersko ulico.

Lov v Primorju. — V Primorju je poleg živalnjaka 106 svojelastnih lovišč in 370 občinskih lovišč. Za nadzorovanje lova je v službi 771 organov. Leta 1901. se je postreljalo: 470 srn, 49 divjih koz, 15.384 zajcev, 13 divjih petelinov in kokosij, 12.949 jerebic, 2531 prepelice, 1232 raznih kokosjih vrst, 221 fazanov, 2392 kljunačev, 82 divjih gosij, 1320 divjih rac, 918 lisic, 312 kun, 84 divjih mačk, 244. jazbecov, 594 veveric, 19 orlov, 64 sov, 654 jastrebov, 2149 vran in srak ter še druge raznovrstne divjačine. Stroški za najem luva in pristojbine za karte znašajo na leto okroglo nad 59.000, oziroma 14.000, skupno okroglo K 73.000, kar je pač že lepa svota.

Zajci in srne so se v poslednjem času po nekaterih loviščih izdatno pomnožili.

Poštni urad št. 8 v Gosposki ulici prenesejo v Spielersjevo hišo v isti ulici. Na novem mestu se ta poštni urad popolni tako, kakor smo svoj čas poročali.

Občinska knjižnica v Kobaridu. — Kobariski rojak g. notar Ignacij Gruntar v Ribnici je bil sprožil pred leti misel, naj bi ustanovil trg Kobarid svojo občinsko knjižnico. V ta namen je izročil izdatno svoto. Od oktobra 1. 1900. že deluje ta „Občinska knjižnica“. Občina prispeva vsako leto s primerno svoto. — Kako imenitno vrši svojo nalogo, dokazuje zapisnik izposojevalcev, iz katerega je razvidno, da jih je bilo do konca junija že — 1200.

Slava ustanovitelju! Občina pa naj vsako leto množi število knjig! — In ostali trgi na Goriskem? Zganite se po tem prelepem vzgledu! — Knjižnico vodita gg. učitelja Bagataj in Miklavic.

Županom v Krminu je izvoljen baron Jurij Locatelli, v obč. odbor pa Panzera, Angeli, Avian, Legisa, Gasparini, Lavarian.

Ispred sodnije. — Peter Tomadin, 18-letni mladenič, je v pretepu meseca maja letos ugriznil Ant. Makorja v desni palec, in sicer tako nevarno, da so mu morali vrhni del palca odrezati. Zato je bil obsojen na 8 mesecev trde ječe z jednim postom vsak dan in z osamljenjem vsaka dva meseca, dalje mora plačati troške sodnije, zdravnika, gl. d. 91, in dnin po K 130 na dan za 70 dni.

Novelli Al., Ferman G. in Kastelan A., vsi iz Gradišča ob Soci, mladeniči od 18 do 20 let, so stali pred gorisko sodnijo obtoženi razžaljenja Velikanstva. Na nekem zborovanju v Gradišču, kateremu je predsedoval dež. poslanec in semenjski profesor dr. Faidutti, so ostali ti mladeniči na svojih sedežih ter pokriti tisti čas, ko je don Faidutti klical navzoče k slava-klicu na cesarja in papeža ter so vsi drugi stali odkriti. Navzoči vladni komisar jih je odstranil iz dvorane, poprej pa seveda še zapisal njihova imena. Za to so bili kaznovani po 14 dni zapore že v Gradišču, ali sedaj pa so jih tirali še v Gorico pred sodnike. Priznali so, da so ostali pokriti in da se niso dvignili, ker se niso brigali za to, kaj da govori Faidutti in ker so pili. Sodni dvor jih je oprostil obtožbe, kar je navzoče občinstvo pozdravilo z živahnim ploskanjem.

Hudournik Lokavšček. — Pretekli teden je pregledala komisija, sestavljena iz gg. okrajni komisar Polley, stavh. svetnik Bonavia in pristav na poskusevališču Devarda, hudournik Lokavšček v to svrhu, da dožene, ali prihaja motnost vode od vršče se regulacije ali je kak drug vzrok za to. — Predilnica v Ajdovščini se je bila namreč pritožila radi te motne vode. Zato komisija.

Mleko ni bilo krivo, da sta obolela dva otroka neke goriske rodbine, ki je bivala na letovišču v Tolminu, kakor so poročali laski listi, češ, da sta obolela nevarno, ker sta pila mleko od bolnih krav. Kajti pokazalo se je sedaj, da Katarina Leban, katera je nosila mleko oni goriski družini, ima povsem zdrave krave, in konstatiralo se je, da se v Tolminu sploh nikdar ni prodajalo mleko bolnih krav. Poročila v laskih listih slonijo torej na neresnici.

Za sadjerejce. — Kdor se hoče okoristiti s sadnim drevjem iz nasadnika v Gorici, se mora obrniti do 25. t. m. za Gorico na glavarstvo, drugodi pa na županstva.

Zborovanje mizarjev v Gorici. — V soboto je zborovalo v Marzinijevi gostilni okoli 50 tukajšnjih mizarjev. Na zborovanje je bil prišel iz Trsta neki Kajner, predsednik mizarске zadruge. Zborovanje je imelo namen, združiti te mizarje v zadrugo, in res se jih je oglasilo takoj 47, med njimi obilo Slovencev.

Trg na gobe v pravem pomenu je prišel v petek. Prodali so jih ta dan 52 košar, v soboto pa 84. 50 kilov gob pa je tržni nadzornik zaplenil, češ, da so nevarne zdravju.

Ogenj v Kobljeglavi. — Poročajo nam, da je danes 8 dnij v Kobljeglavi zgorel hlev in senik Avg. Jericu. Zažgal je 6-letni sinček gospodarjev, ko se je igral z žveplenicami. Živina je bila k sreči na pasu.

Svilodov se je razpečalo letos od 22. jun. do srede julija skupno 57074 kilov v vrednosti K 148.240.80. Cene so bile od K 2 do K 3.40.

Iz Vipave so potegnili dvajsetletno dekle Ravčarjevo iz Batuj, na kateri so se pokazovali baje znaki verske blaznosti. Nasli so jo kakih 200 korakov od Muličevih fužin. Dekle je skočilo bržčas samo v vodo.

Mrtvega so našli v vodi tik občinskega kopaljšča v Pulju Josipa Merzeka iz Črnič na Vipavskem.

Biljenski kurat je zopet govoril. To pot v Kapucinski cerkvi v Gorici, in sicer na Porečunkulo. Vzel je na piko dijake, in je rekel, da dijaki, ki hodijo jest v kuhinjo h kapucinom, potem največ udrihajo po duhovnikih. To je pravil ubogim ženicam, ki so prišle poslušat besedo božjo!

Ako je res, da udrihajo prav tisti študentje po duhovnikih, kateri jedo pri oo. Kapučinih, potem pa — že ne moremo drugače nego reči, da jim morajo ti patri kaj pridavati v jedi, kaj takega, kar rodi zabavljanje proti duhovnikom, ali pa mora biti vsa tišta dobrotljivost oo. kapucinov tako na slabih nogah, da ne zasluži drugega nego pošteno zabavljanje. Konečno pa, ako dolgobradi kapucini kaj dajo, kar jim pade z brade, čegavo pa je pravzaprav to? Ali ne spravljajo v svoje shrambe in kleti le pridelelek ubogega kmeta? Ali dajo torej kako malenkost kakemu kmečkemu fantičku, da si potolaži za trenutek svoj želodec, to ni taka reč, mora biti pa že tako mizerno, da ni drugače nego da se mora zabavljati!

Znani kurat biljenski pa bržčas ni imel na razpolago drugega gradiva za zabavljanje, da si je izbral uboge dijake. Zabavljati mora, brez tega ne more živeti, in ker preveč zabavlja, so se mu jela majati tla v Biljah, katere baje zapustili. Vsi ljubitelji mira to komaj pričakujejo. Naj gre za kapucina!

Semenj sv. Jerneja prične letos, ker pade 24. na nedeljo, drugi dan, v ponedeljek 25. t. m. Semenj traje, kakor znano, 14 dni.

Naši zapiski. — Socijalna revija. Pod tem naslovom je začel izhajati mesečnik, kakor smo ga svoj čas naznanili. Urejuje list znani socijalni demokrat K. Linhart v Ljubljani. Naročnina za vse leto K 2.80.

Letošnja letina. — Uradna poročila glede letošnje letine trdijo, da v Avstro-Ogerski že kakih 20 let letina ni kazala tako dobro, kakor kaže letos. Sodijo, da dá okoli 170 milijonov kron več nego lani. Če bo le res!

Bralno društvo „Orel“ v Ročanju priredi v nedeljo 10. avg. plesno veselico v prostorih g. Fr. Kregava. Začetek ob 3. uri pop. Prijatelje društva vabi k obilni udeležbi odbor.

Bralno društvo „Kras“ v Skopem vabi na veselico s plesom, ki jo priredi s blagohotnim sodelovanjem pevskega društva „Zvon“ z Opčin v nedeljo dne 10. avgusta 1902. na krasno odličnem dvorišču gostilne gosp. Živic-a. Začetek plesa ob 3. in veselice ob 5. uri popol. Svirala bode Svetoivanska godba. Na vspredu godba, petje, deklamacija, igra.

Bralno društvo v Dornbergu vabi na veliko narodno veselico, katero priredi v nedeljo dne 10. avgusta 1902. v prostorih gospoda Andreja Sinigoja. Vspored veselice: 1. Pozdrav predsednika. 2. „Naša zastava“, koračnica, udarja tamburaski zbor iz Dornberga. 3. Vogel: „Kvisko rojaki“, poje možki zbor iz Dornberga. 4. S. Gregorčič: „Naš narodni dom“, deklamacija. 5. Slavnosti govor. 6. Vogrič: „Tisocinenipoljub“, valček, udarja domači tamburaski zbor. 7. Jos. pl. Zajec: „Poputnica“, poje domači pevski zbor. 8. Parma: „Mladi vojaki“ udarjajo tamburasi s petjem mladih vojakov. 9. Bendl: „Svoji k svojim“, poje oddelek možkega zbora pevskega in glash. društva iz Gorice. — Začetek točno ob 3 $\frac{1}{2}$ uri. Vstopnina k veselici 50 v; s sedežem 1 krono. Po veselici se vrši ples v venčkih. Vsakih 5 komadov 1 K. Zvečer čarobna razsvetljava z umetnimi ognji. — Z ozirom na to, da je društvo komaj ustanovljeno, pričakuje odbor, da se te veselice udeleže po mogočnosti vsa napredna društva Vipavske doline v čim večjem številu; enako pričakuje tudi udeležbe od strani Goričanov ter bližnjih vasij, kar naj bo najboljša vspodbuda društvu k vstrajanju. Poleg tega obeta biti veselica vrlo zanimiva in zabavna, kar tudi vabi na mnogobrojno udeležbo. Torej v nedeljo v Dornberg!

„Nada“ o „Salonski knjižnici“. — Sarajevska „Nada“, najlepše jugoslov. ilustrirani list, je priobčil 1. t. m. nad dve koloni obširno oceno Zofke Kvedrove „Odsevi“ v Gabrščkovih „Salonski knjižnici“ št. 4. — Ocena je jako laskava. Ako neslovenski književni list priobči tako obširno oceno, je pač znamenje, da je knjiga nekaj vredna! — In kupčija z njo? Doslej je nismo prodali 150 izstisov!

Razgled po svetu.

Narodno-napredna stranka na Kranjskem je priredila v nedeljo dobro obiskan shod v Srednji vasi v Poljanski dolini na Gorenjskem. Govorila sta dr. Tavčar in Pirc. Klerikanci so skušali prvotno razgnati shod, ali ker to ni šlo, so delali nekaj časa kravale, toda tudi to jim ni šlo po sreči; shod je skončal v miru in z nezaupnico „katoliškemu“ poslancu dr. Brejcu.

Štrajk poljedelskih delavcev v Galiciji traje dalje. Poljska zlahta se trudi, zadušiti štrajk tako, da bi ostalo vse pri starem. Deputacija, katero je vodil posl. Jaworski, je šla h Körberju prositi pomoči proti štrajkovcem z razglasom izjemnega stanja in s tem, da bi se dovolilo vojakom obdelavati polja. Körber je vse odklonil, češ, glede prvega naj se obrnejo do namestnika, glede drugega do cesarja. Baje se res mislijo zateci k cesarju! Kruha, kruha in malo srca, ne pa vislice in bajonet!

Deželni stroški v Istri so razmerno z gospodarskimi razmerami v deželi visoko proračunjeni. Troški za deželni zbor znašajo 22.800 kron, deželni glavar dobiva 7200 kron, štirje odborniki pa 20.000 kron. Troški za deželne urade znašajo 83.180 kron, za naučne svrhe je proračunana svota 420.213 kron. Zdravstveni stroški 16.000 kron, za človekoljubne in dobrotvorne zavode 337.000 kron. Za javne gradbe (cestne vodne, železnice) 186.800 kron. Za poljedelske in gospodarske namene 93.000 kron. Vojaske in stroški javne varnosti 46.760 kron. In potem so še razni drugi stroški.

Tržaške vesti. — Dne 7. septembra otvorijo v Trstu slovesno lastni dom zavoda sv. Nikolaja, zaveščiše slovenskim služkinjam. Pretekli teden so postavili pri Sv. Ivanu temeljni kamen „Narodnemu domu“.

Štrajk kavarnarskih uslužbencev v Trstu traje sicer naprej, ali služba po kavarnah se vrši kljub temu skoro popolnoma redno, ker so gospodarji najeli deloma druge uslužbence, deloma pa so sli štrajkujoči pod starimi pogoji zopet v službo. Kakor se vidi, utegne ta štrajk skončati tako, da ne prinese štrajkujočim željenega uspeha.

V noči od sobote na nedeljo se je utopil 30-letni mašinist parnika „Hungaria“, Jurij Badlovič. Dan poprej je bil odpuščen iz službe. Po noči je prišel neopažen na parnik, privezal si na život dva težka kosa železa ter se po vrvi spustil v morje, iz katerega ga je drugi dan potegnil potapljaivec. V tržaskem Sv. Križu je skočila v vodnjak 17-letna hčerka Štefanija posestnika F. K.; iz vodnjaka so jo potegnili drugi dan ko so jo iskali cel prejšnji večer in celo noč. Vzrok samomoru ta, ker je imel njen fant ljubimsko razmerje še z eno drugo.

Nesreča v otoški jami pri Postojni. — V soboto sta si šla ogledat dva Nemca pred par leti najdeno novo jamo blizu Velikega Otoka. Spremljal ju je v jamo neki Šibenik iz Postojne. Ko sta hotela iti preko neke nevarne brvi v jami, ju je svaril Š., naj tega ne storita, ker je nevarno. Ali navzlic temu sta hotela čez. Prvi je s pomočjo Š. srečno prišel čez, ko je pa ta hotel pomagati še drugemu, je padel v prepad. Ponesrečenega Š. še niso našli.

Na Reko je prišel Lloydov parnik „Carinthia“, ki je določen v Transval, kamor popelje 150 železnih vagonov ogrskega izdelka, ki se porabijo za tamkajšnje železnice.

Benetke se podirajo. — Kraljevska palača se je bila vsled padca stolpa sv. Marka znatno pretresla, vsled česar se pojavljajo jako sumljivi znaki. Na več krajih slišijo pokanje, razpoke na nekaterih krajih so postale pa že jako velike in opasne. Po-dira se tudi zvonik sv. Stefana.

Vseslovenska umetniško-industri-jalna razstava. — Leta 1904. priredi slovensko dobrotvorno društvo v Petrogradu vseslovensko umetniško-industrijalno razstavo pod pokroviteljstvom velikega Aleksandra Mihajloviča. Na tej razstavi bodo mogli vsi slovanski narodi, posebno oni, ki žive izven Rusije, izložiti vse, kar more podati javno sliko o njih sedanjem položaju, plemenskih sposobnostih in gospodarskem stanju. Izključeno je vse, kar bi bilo političnega značaja, ker je razstavi jedini namen, da olajša neposredni trgovski in industrijalni promet Rusije z ostalimi Slovani. Razstava bo v glavnem namenjena ostalim Slovanom; Rusi bodo razstavljali le toliko, kolikor bo moglo

zanimati izvenruske Slované. Predmeti, ki bodo na tej razstavi v ta namen darovani, ali pa nakupljeni, bodo služili za temelj vseslovenskemu umetniško-industrijalnemu in narodopisnemu muzeju, ki se ustanovi v Petrogradu ali Moskvi. Petrogradskemu glavnemu razstavnemu odboru stoji na čelu V. J. Kovalevskij kakor častni predsednik, a K. V. Nikolajevskij kakor glavni tajnik. Krajni pododbori pa se že snujejo v Sredcu, Belemgradu in Lvcvu.

Toča na Ogerskem. — Dne 3. t. m. je bila v Nagy-Szöllos grozna toča, ki je napravila velikansko opustošenje. Na polju je padala kakor pest debela ter je ubila 4 osebe. Tudi mnogo živine je poginilo. Vsa letina na vinu in tursici je uničena. Med ljudstvom je velikanska beda.

Iz Budimpešte poročajo, da so v mestu Maria-Theresiopel našli nečuvenco gospodarstvo na magistratu. Glavne knjige so falsificirane, denarja pa defraudirana velikanska svota. 2 milijona sta kar izginila. Proti vsem uradnikom so naperili prelaskavo.

Burski generali Botha, Delarey in Devet pridejo dne 16. t. m. v London. Sprejme jih lord Kitchener. V posebni slovesni avdijenci jih sprejme na to tudi kralj. Prisotna hosta pri avdijenci lord Roberts in Kitchener. Baje bo o tej priliki govora tudi za najetje posojila za burgherje in glede utelesenja Transvala k Natalu.

Književnost.

„Gorenjski Slavček“. — Opera v treh oddelkih, zložil Anton Feoster. Izdala in založila „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Tako je naslovljena elegantna, po Groharju z naslovno sliko opremljena knjiga, katero je prav kar pričela razposiljati „Glasbena Matica“ svojim članom kot društveno darilo za leti 1900.—1901. in 1901.—1902. „Gorenjski Slavček“ je najobsežnejše in najdragocenejše glasbeno delo, kar jih je dosedaj izdala „Glasbena Matica“; obsega 212 strani na veliki četrti in stane njegovo izdaje štirikrat toliko, nego so povprečno stala dosedanja letna darila imenovanega društva. Razposiljanje se je uredilo tako, da dobe „Gorenjski Slavček“ v roke najprvo častni člani, ustanovniki in oni člani, ki so že plačali društvenino za leti 1900.—1901. in 1901.—1902., in za temi drugi člani. Onim, ki so plačali društvenino le za eno teh let, bo doplačati 4 K; če bi pa ne hoteli doplačati, si lahko izberejo namesto „Gorenjskega Slavčka“ katerokoli drugo društveno darilo iz prejšnjih let. Od teh in od onih ljubljanskih članov, ki niso plačali društvenine sploh za nobeno navedenih dveh let, se bo pobiralo doplačilo 4 K oziroma društvenina za obe leti (8 K) ob vročevanju društvenega darila, zunanji člani naj pa blagovole društvenine plačati ali poverjeniku ali jih poslati naravnost „Glasbeni Matici“. Da se razdelitev muzikalij čim bolj pospeši, pride lahko vsak član tudi sam po svoje darilo v društveno pisarno v Vegovih ulicah št. 5 popoldne med drugo in tretjo uro. Poverjeniki se naprosijo, da čim prej sestavijo zaznamke članov in jih vposljejo z društvenino vred. Za nečlane in v knjigarnah stane „Gorenjski Slavček“ 12 K. „Glasbeni Matici“ sme pristopiti vsaka svojepravna oseba in sicer znaša društvenina na leto 4 K. — Priglasila članov, naročila na „Gorenjski Slavček“ in denarji naj se pošiljajo na „Glasbeno Matico“ v Ljubljani.

Tele za rejo Freiburške pasme je na prodaj.

Ponudbe na naslov: Fran Makuc, Solkan pri Gorici št. 100.

Iščem mladeniča

16 do 18 let starega kateri je izučen za trg. pomočnika ter vešč slovenskega in nekaj italijanskega.

Eliza Tance, Prosek.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
Z ozirom na to, da se je pre-
selila c. kr. okrajna in okrožna sod-
nija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno

Pozor!

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

**priatna bela
in črna vina
izvipskih,
furlanskih,**

**briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

Gostilniška oprava

v dobrem stanu se dobi po nizki ceni
pri Antonu Lastiču, gostilničarju v Gorici,
ulica Dogana št. 18.

**Milijon dam uporablja
„FEEOLIN“.**

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni »Feeolin« najboljša
lepšalo sredstvo za kožo, lasje in zobe!

Najčistejši obraz in najrjše roke dobijo hitro
aristokratsko finost in obliko z uporabo »Feeolina«.

»Feeolin« je iz 42. najplemenitejših in najsvežjih zelišč
sestavljeno angleško milo. Mi jamčimo, da izginejo
dalje po uporabi »Feeolina« brez sledu gube in črte
na obrazu, zajedce, mozoli, rdečica nosu itd. »Feeolin«
je najboljša čistilo, negovalno in lepšalo sredstvo
za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in bo-
lezni glave. »Feeolin« je tudi najnaravnejše in naj-
boljše čistilo sredstvo za zobe. Kdor redno rabi
»Feeolin« mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo
se, denar takoj vrniti, če bi ne bil kdo s »Feeolinom«
popolnoma zadovoljen. Cena komadu K 1.—, 3 ko-
madom K 2.50, 6 komadom K 4.—, 12 komadom K
7.—. Poštnina pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov
navzgor 60 vin. Povzeto 60 vin. več. Razpošilja glavna
zaloga M. Feltz, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38. 1

**Nova
kleparska delavnica
v Gorici,
ulica Sv. Antona št. 1.**

Podpisani se toplo pripo-
roča svojim rojakom v mestu
in na deželi za izdelovanje
vseh kleparskih izdelkov,
kakor: cevji za vodo, žlebe za
stavbe, kuhinjske priprave itd.
Prezema tudi vsako po-
pravo po zmernih cenah.
Zagotavlja točno postrežbo
udani

Karol Čufer,
klepar.

Nenavadni

mikroskop
(povečevalno steklo)

katerega se je prodalo v svetovni razstavi v Čikagi nad 2¹/₂ milijona komadov, se dobiva odslej pri meni za nizko ceno

samo kron 2-40

katere treba naprej poslati, bodisi za kron 2-60 franko, ali proti povzetju 40 vin. več. Prednost tega nenavadnega mikroskopa je, da se vsaka reč vidi do 1000-krat povečana. Vidi se prašne mrčese ter za oči sploh nevidne živalice v velikosti zelenega brošča. Neobhodno potreben je pri botaniki in naravoslovju ter aparat, kojega se je že davno želelo za hišno rabo za preiskavo ponarejenih jedil ter pokvarjenega mesa. Vodne živalice, kojih ne vidimo s prostim očesom, se vidijo z mikroskopom, kako živahno smučajo po vodi. Razum tega je aparat tudi pripraven za kratkovidne, da lahko čitajo najmanjše pisave. — Bolji mikroskop kateri poveča do 2500-krat, skupno z mnogimi objekti in objektivnimi stekli, stane v elegantni škatli samo 5 kron. — Navodilo je pridano. — Najfini daljnogled, s kojim se vidi v velike daljave, z akromatičnimi stekli, s trikratno medeno cevjo v elegantni škatli za samo 5 kron. — Razpošilja A. Feltz, Dunaj, V. K. Matzleinsdorferstrasse 76.

**„Trgovsko-obrtna zadruga“
v Gorici,**

naznanja, da je zaključila svoj V. odsek. — VI. odsek se otvori januarja 1903.

Prvih pet odsekov šteje:

I. članov 769	z 1418 deleži.
II. » 383	» 716 »
III. » 254	» 615 »
IV. » 220	» 608 »
V. » 275	» 712 »
Skupaj	1901
	4069

Zadružna glavica petih odsekov znaša torej K 1.220.700. — Vrh tega še daje jamstvo 1901 članov z vsem svojim imetjem. — Za VI. odsek se bodo sprejemali člani od 1. jan. 1903. naprej. — V Gorici, 18. julija 1902.

Načelstvo.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nizboškega in drobnega
blaga ter tkanin, projo in nitij.

**POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popolnike.**

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

**POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.**

**Svetinje. — Rožni vencl. — Mašne
knjižice.**

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjare, prodajalce pekmih s in trgih
ter na deželi. 2 35-8

Dobre ure in po ceri!

s 3-letnim pisanim jamstvom
razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (Hr.)

Hanns Konrad,
izvet ur ter zlatine — Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja št. 3.75;
srebrna ura Rem. št. 5.80; srebrna
veržica št. 1.20; budilnik iz niklja
št. 1.95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik zastonj!

Švicarska urarska obrt.

**Samo
16 K.**

Naznanjamo vsem večakom,
častnikom, poštnim, železniškim
in redarskim uradnikom kakor
tudi vsakomur ki rabi dobro
uro, da smo oprejeni
edi o razprodajo
novoiznajdene origi-
nalne genske 14-
karatne remont ure
zlatega-elektro-pla-
que, sestav glas-
bulte. Te ure imajo
protimagnetne pre-
ciziki urni stroj, so
najatančnejše reguli-
rane in preskušene

in dajamo za vsako uro 3-letno pisano jamstvo. Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in večaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan močnjak od usnja. Krasne in moderne veržice od zlatega pluge za gospode ali dame (tudi ovrtnice) po 3- 5- in 8- K. Ako ura ne ugraja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilo.

Narocbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel“ (Švice).** Za pisma v Švice je slavit znamko za 25 stol., na dopisnice 10 stol.

**Lekarna
Cristofolletti v Gorici**

Prave in edine železčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh
kapljic je nepre-
kosljiva — Tek-
apljice **uredijo redno
prebavljanje**, če se
jih dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. **Okrepje po-
kvarjeni želodec
stori, da zgine v kratkem času
omotica in živahna lenost** (mrtvost).
Te kapljice tudi stori, da **človek
raji je.**

Cena steklenici 60 vin.
Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitev
in pošiljatev pa jedino le v le-
karni
Cristofolletti v Gorici.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Rimske toplice.
Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°—40°. Doba traja
od 15. maja do konec septembra. Zdra-
vijo se posebno boleznj v nogah, rev-
matizem, rakitične in ženske bolezni.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu
v Gorici in na deželi, svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke
iz Majdčevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi
raznovrstne pljace, n. pr.: francoski Cognac,
pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goružice (Senč), Ciril-
Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo
v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovac v Nemški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Anton Kuštrin
trgovac
z jedilnim blagom

Gospodica ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega
„Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se
dobivajo testenine tvrdke Znidarske & Valentič
v Hirske Bistrici; cikorija in zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz
mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica
iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo
po pošti od 5 kilogr. naprej.

Varstvena oznaka.

**Koroški
Rimski vrelec**

najfinjega planinskega kisa voda
izkušena ob vseh nabadih, po-
sebnost otroških, ob slabem prebavljanju, ob boleznih
na mehuru in ledvicah.

Zaloga: **Ed. Fonzeri** v Gorici Via Vetturini, Caserma
in v vseh trgovinah z mineralnimi vodami.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Čistilna voda „Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli „Glauber“ in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:
Lekarna G. B. Pontoni.

E. LEBHERZ
Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Apollo